

De Kanteling

Coalitieakkoord 2015-2018

Ruimte geven aan innovatie

Inhoudsopgave

Inleiding	3	Hoofdstuk III Een vitale en duurzame economie	7
Hoofdstuk I Een veranderende lokale overheid in perspectief	4	3.1. Een veranderende economische rol	7
1.1 Een andere rol van de gemeente	4	3.2 Binnenstad	7
1.2 Van ontwikkeling naar het geven van ruimte aan innovatie	4	3.3 Woningvoorraad	7
1.3. Regionale ontwikkeling	4	3.3 Duurzaamheid	7
1.4. De financiële positie van Nijkerk	5	Hoofdstuk IV Veiligheid en handhaving	8
Hoofdstuk II Een participerende en open samenleving	5	4.1. Veiligheid	8
2.1. Participatie van inwoners, bedrijven en instellingen	5	4.2. Handhaving	8
2.2. Sociaal domein	5	Bijlage 1. Portefeuilleverdeling	9
2.3. Cultuur en welzijn	6	Bijlage 2. Dekkingsplan 2016-2019	10
2.4. Sport	6		

Colofon

Ontwerp en DTP: *Mart@Work - Nijkerk*

Fotoverantwoording:

Foto voorzijde Polder Arkemheen - *R.J. Stöver, erfgoedfoto.nl, Amersfoort*

Foto voorzijde Industrierterrein Arkervaart - *Gerrit van de Veen, Nijkerk*

Inleiding

In dit coalitieakkoord geven De Lokale Partij, PRO21 en de VVD aan op welke hoofdlijnen zij de resterende raadsperiode hun beleid zullen baseren. De partijen realiseren zich dat deze raadsperiode zich kenmerkt door veel veranderingen binnen de samenleving. De drie partijen zijn ervan overtuigd dat deze veranderingen kansen bieden.

Met een andere manier van werken willen wij de kracht en de inventiviteit van inwoners, instellingen en bedrijven inzetten om tot innovaties en breedgedragen oplossingen te komen. Daarbij sturen wij op een andere manier aan en geven wij meer ruimte aan de samenleving. Daarom zetten wij het beleid van 'minder regels' en 'meer ruimte voor inwoners en ondernemers' met kracht voort.

In het eerste jaar van raadsperiode 2014-2018 is een aantal door de raad genomen stappen gezet die de toekomst van Nijkerk richting geven. Stappen die kunnen rekenen op een breed draagvlak in de gemeenteraad, zetten wij in ons beleid voort. Dat betekent dat de volgende pijlers, die ook in dit coalitieakkoord als basis worden gezien voor het te voeren beleid, richtinggevend zijn.

Het betreft hier:

- **Een actief betrokken samenleving.**
- **Een vitale economie.**
- **Een veilige gemeente.**

De vereenvoudiging van de programmabegroting wordt volgens deze drie pijlers doorgevoerd.

De situatie waarin Nijkerk zich bevindt veroorzaakt een aantal financiële en maatschappelijke onzekerheden. Wij noemen hier de belangrijkste:

- Minder inkomsten vanuit de Rijksoverheid ten opzichte van de voorjaarsbrief.
- Minder geld voor zorgtaken.
- Een pas begonnen uitbreiding en verbreding van het sociaal domein.

- Gewijzigde maatschappelijke ontwikkelingen en gewijzigde economische verhoudingen vergen een andere rol van de gemeente Nijkerk.
- Een fundamenteel en noodzakelijk veranderingstraject voor de ambtelijke organisatie, college en raad met tegelijkertijd een intensivering van taken.
- De veranderingen vragen ook veel van de samenleving zelf. Onzeker is hoe inwoners en bedrijven hun nieuwe rollen gaan invullen.

Vanuit deze onzekerheden formuleren wij geen gedetailleerde doelstellingen. Wij willen de inwoners van Nijkerk betrekken bij het invullen van noodzakelijke herverdeling van het geld dat de gemeente kan uitgeven. Door het vorige college is een eerste aanzet gegeven voor de maatschappelijke discussie, deze verdient een verdere uitwerking en een voortvarende uitvoering. Wij willen vóór de voorjaarsbrief 2016 over de eerste uitkomsten van het participatieproces kunnen beschikken.

Dit coalitieakkoord heet *De Kanteling*. Onder 'kanteling' verstaan wij 'meer ruimte voor vernieuwing en creativiteit'. Deze kanteling krijgt vorm door een andere, meer vernieuwende en open werkwijze van de gemeente. De gemeente richt zich op de rol van regisseur en begeleider van de samenleving. Wij kunnen de gewenste hervormingen alleen verwezenlijken als het college, de ambtelijke organisatie en de raad haar werkwijze en bestuurscultuur hierop aanpast. *De kanteling* betekent voor ons een kleinere en flexibelere gemeentelijke organisatie en een andere bestuurscultuur die meer aansluiting vindt bij de toenemende diversiteit in de Nijkerkse samenleving. Wij doen een groter beroep op de eigen kracht, de verantwoordelijkheid en de deskundigheid van de Nijkerkse inwoners en ondernemers. Alleen dan kunnen we een kleinere gemeentelijke organisatie met een andere rol waarmaken.

Centraal staat de wijze waarop bestuur en ambtenaren samen met inwoners en bedrijven datgene doen wat in Nijkerk nodig is. Het gaat om doelgericht besturen waarbij transparantie, eerlijkheid en verantwoording afleggen leidend zijn. Nijkerk ligt niet op een eiland en ervaart meer invloeden van de wereld om zich heen. Dit geeft kansen waarmee Nijkerk haar sterke punten, zoals de centrale ligging en mooie natuur, optimaal kan benutten.

Hoofdstuk I Een veranderende lokale overheid in perspectief

1. Een andere rol van de gemeente

De veranderende samenleving en afnemende financiële middelen eisen een andere rol van de overheid waarbij wij inwoners, bedrijven en instellingen stimuleren meer zelf te doen. Daarom betrekken wij hen bij de vorming en uitvoering van het beleid en delen wij verantwoordelijkheden door het aangaan van partnerschappen.

2. Van ontwikkeling naar het geven van ruimte aan innovatie

Een gezonde toekomst van onze gemeente wordt medebepaald door het stimuleren van innovatieve ontwikkelingen die de regio van de gemeente lokaal en regionaal ondersteunen.

De wereld digitaliseert in hoog tempo. In allerlei economische sectoren heeft dit grote gevolgen. Die gevolgen zullen ook in Nijkerk plaatsvinden. De virtuele overheid komt steeds dichterbij: een groot deel van de gemeentelijke activiteiten zal op zichtbare termijn in meer of mindere mate gedigitaliseerd plaatsvinden. Gebruik van eigentijdse communicatiemiddelen en social media zullen daarvan onderdeel uitmaken. Daarbij zorgen wij ervoor dat de gemeentelijke dienstverlening bereikbaar blijft.

Het bij het begin van deze raadsperiode ingezette veranderingsproces, als gevolg van de eerder benoemde ontwikkelingen, kan inmiddels rekenen op een breed draagvlak bij ambtenaren en bestuur. Wij kiezen ervoor het lopende veranderingsproces binnen de gemeente te continueren en waar mogelijk sneller te laten verlopen. De gegeven financiële taakstelling voor dit proces blijft gehandhaafd.

3. Regionale ontwikkeling

Nijkerk ligt op de rand van de Randstad, de Vallei en de Veluwe. Tot nu toe richtte het beleid zich op de regionale samenwerkingen waarvan op dat moment de meeste meerwaarde werd verwacht. Naast meerwaarde, worden deze keuzes ook beïnvloed door wettelijke regels en de provincie. Participeren in meerdere samenwerkingsverbanden heeft als neveneffect dat het minder efficiënt is. Wij zullen de lopende regionale samenwerkingen evalueren vanuit een langere termijnperspectief voor Nijkerk.

4. De financiële positie van Nijkerk

Wij hanteren het uitgangspunt van een sluitende begroting. Om met een sluitende begroting te kunnen werken zal een aanpak in fasen noodzakelijk zijn. In het dekkingsplan (bijlage 2) is aangegeven hoe het nieuwe college de begroting 2016-2019 via een begrotingswijziging sluitend maakt.

Nijkerk wordt vanuit het Rijk geconfronteerd met een forse aanvullende bezuiniging van ruim 1,7 miljoen euro op het sociaal domein. Wij willen de noodzakelijke zorg handhaven voor diegenen die dat nodig hebben. Een dergelijke bezuiniging

kunnen wij op termijn terugverdienen uit vermindering van bureaucratie, meer integraal en preventief werken en andere vormen van innovatie in het sociaal domein. Daar zetten wij op in. Het is onrealistisch dat deze besparingen op korte termijn voor het gehele bedrag haalbaar zijn. Daarom kiezen wij ervoor om in 2016 de OZB te verhogen met 10% om te komen tot een structurele dekking van het sociaal domein. Omgerekend naar een standaard meerpersoonshuishouden met een koopwoning betekent dit concreet dat wij hiervoor aan inwoners gemiddeld een bijdrage van € 2,36 per maand vragen (berekening o.b.v. statistische gegevens COELO, Groningen).

De lokale lasten voor inwoners en bedrijven zijn in Nijkerk relatief laag. De lastendruk in Nijkerk ligt ten opzichte van de Nederlandse gemeenten onder het gemiddelde. Het streven de lasten laag te houden is ook voor deze coalitie uitgangspunt. Extra bezuinigingen mogen echter niet leiden tot een onaanvaardbare verslechtering van de positie van de meest kwetsbaren in de Nijkerkse samenleving. De totale lasten voor de Nijkerkse inwoners blijven, ondanks de OZB verhoging, nog beneden het gemiddelde van de Nederlandse gemeenten.

Met het dekkingsplan (bijlage 2) realiseren we vanaf 2017 tot 2019 oplopende, positieve begrotingsaldi. Daar staan echter ook forse risico's tegenover, onder meer in het sociaal domein, die tot uitdrukking zullen komen in de risicoparagraaf bij de meerjarenbegroting 2016-2019.

Binnen het sociaal domein wordt een deel van de dekking gevonden door onder meer scherper te begroten op de verstrekking van hulpmiddelen in de WMO. Verder hebben wij een taakstellende besparing van in totaal € 500.000 begroot, die volgt uit de te voeren maatschappelijke discussie over de besteding van beschikbare middelen en de rollen van gemeente, inwoners, bedrijven en instellingen. Het nieuwe college zal richting geven aan die discussie, onder meer door een verdeling op hoofdlijnen van die taakstelling over de verschillende domeinen.

Hoofdstuk II Een participerende en open samenleving

1. Participatie van inwoners, bedrijven en instellingen

De regierol van de gemeente verandert naar het meer mogelijk maken van participatie. De gemeente sluit meer aan bij de initiatieven vanuit de samenleving. Wij willen waar mogelijk verantwoordelijkheid voor de invulling van beleid, binnen helder gestelde kaders, overdragen aan belanghebbenden en (ervarings)deskundigen in de samenleving. De ontwikkeling richting participatie, mede-kaderstelling en overdracht van verantwoordelijkheden is niet in een vast model te gieten en vereist maatwerk, afhankelijk van de mogelijkheden in de samenleving om die verantwoordelijkheden daadwerkelijk op te pakken. Het zoeken van draagvlak is daarbij ons vertrekpunt, maar waar nodig mogen inwoners, bedrijven en instellingen rekenen op een gemeentebestuur dat verantwoordelijkheid neemt en knopen doorhakt.

2. Sociaal domein

De nieuwe gemeentelijke taken vergen een forse inspanning van de gemeente in het sociaal domein. De meest kwetsbaren hebben onze prioriteit. Eerder is al aangegeven dat wij hiervoor een verhoging van de OZB onvermijdelijk achten.

Uitgangspunt blijft dat wij inwoners die zorg en ondersteuning behoeven, stimuleren zelf binnen eigen kring en omgeving datgene te doen wat kan (cliëntenparticipatie). Wanneer wij vanuit de gebiedsteams vaststellen dat aanvullende ondersteuning noodzakelijk is, krijgt dit een zo efficiënt mogelijke invulling. De gemeente is hierin regisseur en aanjager van innovatie.

De gemeente vervult haar rol binnen het sociaal domein door samen met cliënten, instellingen en zorgverleners, waaronder de huisarts, tot een integrale benadering van zorg- en ondersteuningsvraag te komen. Wij vinden het belangrijk om de doelstelling van vraaggestuurde-, in plaats van aanbodgestuurde-, keuzes voor zorgverlening te behalen. Daarom zetten wij in op samenvoeging van budgetten in het sociaal domein, op maatwerk en op innovatie, zowel bij de uitvoering op lokaal niveau als onze inbreng in de regionale samenwerkingsverbanden. Alleen dan kunnen we de zorg duurzaam houdbaar en op een goed peil waarborgen. Wij hebben daarnaast aandacht voor onderwijs en werk. Deze velden binnen het sociaal domein dragen bij aan de kanteling van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'.

3. Cultuur en welzijn

Voor een goed leef- en vestigingsklimaat zijn culturele- en welzijnsvoorzieningen van belang. Veel initiatieven worden hierbij al door inwoners en met behulp van bedrijven genomen. De gemeente richt zich in de regio op het stimuleren en ondersteunen van activiteiten met een gewenst maatschappelijk effect en niet op het ontwikkelen en exploiteren van maatschappelijk vastgoed. Hoe wij dit uitvoeren is mede afhankelijk van de uitkomsten van de maatschappelijke discussie over de herverdeling van het geld dat de gemeente kan uitgeven.

De bibliotheek vervult een belangrijke rol voor de samenleving en zal meegaan in de veranderingen. Onder meer door digitalisering ontstaan fundamenteel andere wijzen van informatie- en kennisverwerving. De bibliotheek van de toekomst zal op die gebieden gaan werken met een kleinere flexibele organisatie en een in omvang afnemende uitleenfunctie. Welke rol de bibliotheek op andere

gebieden heeft, zoals die binnen het sociaal domein, is onderwerp van het maatschappelijk debat.

4. Sport

Sport en bewegen is van groot belang voor een goede gezondheid. Daarnaast vervullen de sportverenigingen een sociale functie. *De Kanteling* betekent dat wij in gesprek gaan met de sportverenigingen. Uitgangspunt daarbij is dat de gemeente in haar nieuwe rol met een kleinere ambtelijke organisatie geen accommodaties beheert en exploiteert. Dit wordt een verantwoordelijkheid voor de betrokken verenigingen. Wij zullen met de sportverenigingen bespreken hoe de overdracht van deze verantwoordelijkheden is te realiseren. Onder meer door samenwerking, innovatie en zelfwerkzaamheid. Hoe wij dit gaan uitvoeren is mede afhankelijk van de uitkomsten van de maatschappelijke discussie over de herverdeling van het geld dat de gemeente kan uitgeven.

Hoofdstuk III Een vitale en duurzame economie

1. Een veranderende economische rol

Wij continueren het beleid om de bestaande grondposities voor woningbouw en bedrijfsvestiging (verder) in exploitatie te nemen. De grote uitdaging in de lokale, en daarmee regionale, economie is het stimuleren van werkgelegenheid binnen Nijkerk en het zoveel mogelijk handhaven van het voorzieningenniveau in binnenstad en kernen.

Vanuit de regie- en faciliterende rol zullen wij nieuwe ontwikkelingen en activiteiten stimuleren die aansluiten bij veranderingen die in de economische sectoren plaatsvinden. Zo willen wij de koopzondag mogelijk maken. Wij zijn bereid de samenwerking met het bedrijfsleven, indien door het bedrijfsleven gewenst, uit te breiden met een investeringsfonds, zoals een innovatiefonds of een BIZ. Ook hier geldt dat de gemeente faciliteert maar dat wij een actieve initiërende rol en financiering verwachten van het bedrijfsleven.

2. Binnenstad

Het risico van leegstand van de binnenstad en bij de kernen door internetverkoop en regionale economische concurrentie wordt bestreden door een proactief wervingsbeleid en maatwerk voor wat betreft vergunningverlening. Wij streven naar concentratie van de middenstand in het centrum. In voorkomende gevallen dient,

door middel van maatwerk, ook vestiging (of in bestaande gevallen doorontwikkeling) buiten het centrum mogelijk te zijn. Op basis van de uitkomsten van de huidige werkgroepen voor de binnenstad willen wij de rolverdeling tussen gemeente, ondernemers, vastgoedeigenaren en citymanager evalueren en voor de toekomst invullen.

Bij het vaststellen van het parkeerbeleid willen wij een goede afweging maken tussen milieudoelstellingen, leefbaarheid voor inwoners van de binnenstad, economische- en concurrentie-effecten. Wij willen de parkeerproblematiek, samen met de betrokken belanghebbenden, binnen deze raadsperiode goed in kaart brengen en tot een gedragen en haalbaar parkeerbeleid komen.

3. Woningvoorraad

Wij gaan voor een zo goed mogelijke afstemming tussen vraag en aanbod van woningen in de verschillende kernen. Op basis van de met alle betrokken partijen geactualiseerde woonvisie zetten wij het gemeentelijke instrumentarium in om corporaties en private initiatiefnemers in staat te stellen respectievelijk te activeren om op nieuwbouwlocaties, waar wij niet zelf grondeigenaar of initiatiefnemer zijn, het passende woningbouwprogramma te realiseren.

Wij ondersteunen de corporaties bij hun inzet om de beschikbare voorraad sociale huurwoningen zoveel als mogelijk door de beoogde doelgroepen te laten bewonen.

4. Duurzaamheid

Nijkerk levert haar aandeel aan de realisatie van landelijke en provinciale doelstellingen voor CO₂-reductie en de inzet van hernieuwbare energiebronnen (zoals zonne-energie en biogas). Wij gaan de bestaande Nijkerkse klimaatdoelstelling om in 2035 CO₂-neutraal te zijn, actief nastreven met bewezen rendabele technieken. Wij stimuleren plaatsing van zonnepanelen in ruime mate.

In haar eigen huishouding verkent en benut de gemeente opties en kansen om energie te besparen en over te gaan naar alternatieve energiebronnen om de CO₂-uitstoot terug te dringen.

Bij de ontwikkeling van het Huis van de stad en nieuwbouwprojecten is duurzaamheid een belangrijk aspect.

Hoofdstuk IV Veiligheid en handhaving

1. Veiligheid

Wonen, werken en ontspannen in Nijkerk moet veilig zijn voor iedere inwoner. Waar de gemeente invloed heeft, zoals bij vergunningsverlening, toezicht en handhaving heeft veiligheid een hoge prioriteit.

Inwoners en ondernemers krijgen meer invloed op politieprioriteiten. Het Integraal Veiligheidsprogramma 2015-2018 van de gemeente Nijkerk voeren wij uit. Druugsgebruik wordt ontmoedigd en de overlast bestreden. Wij maken gezamenlijk met alle betrokken partners een plan van aanpak. De Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan in de binnenstad van Nijkerk wordt voortgezet.

Samen met betrokkenen stellen we een horecaconvenant op met aandachtspunten voor openbare orde en veiligheid, drank en drugs.

Vergunningsverlening is ook een belangrijk proces om veiligheidsrisico's in beeld te brengen. De organisator van evenementen is verantwoordelijk om deze risico's te beheersen.

Landelijke veiligheidsthema's wegen wij op lokaal niveau af en pakken wij, indien nodig, op (voorbeelden zijn; mensenhandel, radicalisering).

2. Handhaving

Als de gemeente een bepaald besluit neemt, zal naarmate de inwoners en ondernemers het "waarom" beter begrijpen, het gedrag van de betrokkenen meer "normconform" zijn. Daarom is het belangrijk helder te communiceren. De inwoners willen een eerlijke afweging ervaren en willen serieus worden genomen. 'Zacht als het kan, hard als het moet.' Wij vinden handhaving in de openbare ruimte van groot belang om leefbaarheid en veiligheid in wijken op een hoger niveau te tillen. Om het draagvlak voor het handhavingbeleid te vergroten, verminderen en vereenvoudigen wij de regels waar het kan.

Dekkingsplan "Kopbegroting 2016-2019"*

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2016	2017	2018	2019
Stand "Rompbegroting 2016-2019"***	-1.914 N	-1.692 N	-813 N	-878 N
Inverdien uitname sociaal domein***	740 V	510 V	510 V	510 V
WMO-hulpmiddelen****	200 V	200 V	200 V	200 V
Wachtgeld				
- 2 wethouders	-150 N	-150 N	-130 N	0 V
- dekking t.l.v. Algemene reserve	150 V	150 V	130 V	0 V
Taakstelling stelpost zwembad i.c.m. besparing samenleving	-	-	-132 N	-132 N
Besparing in samenspraak met de samenleving*****		350 V	500 V	500 V
Benoeming 4e wethouder	-100 N	-100 N	-100 N	-100 N
10% OZB verhoging t.b.v. sociaal domein	800 V	800 V	800 V	800 V
Begrotingssaldo ná dekkingsplan	-274 N	68 V	965 V	900 V

Tekort 2016 incidenteel af te dekken ten laste van de Algemene reserve

Toelichting op termen en posten

* Kopbegroting: het gewijzigde begrotingsvoorstel van het nieuwe college met nieuw beleid en dekkingsmaatregelen. Voor het opstellen van de kopbegroting is uitgegaan van de te verwachten rompbegroting van het demissionaire college.

** Rompbegroting: de huidige begroting, geactualiseerd met de effecten van recente besluitvorming, autonome ontwikkelingen en noodzakelijke technische aanpassingen. Deze wordt opgesteld door het demissionaire college en bevat geen controversiële maatregelen.

*** Inverdien uitname sociaal domein: In de meicirculaire 2015 is bekend gemaakt dat de Rijksbijdrage voor het sociaal domein verder gekort wordt. Die korting is deels ingegeven doordat het Rijk uitgaat van minder cliënten en minder zorg die onder verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. Het Rijk baseert zich op gebruiksgegevens van 2014 en op een aanpassing van de regelingen waardoor de gemeentelijke doelgroep wat kleiner wordt. Dat is vertaald in deze post.

**** Er bestaat al enige jaren onderuitputting op het budget voor WMO-hulpmiddelen (vervoers- en woonvoorzieningen). Daarom kan dit budget naar beneden worden bijgesteld.

***** Temporisering besparing in verband met ingroei taakstelling zwembad.

Portefeuilleverdeling

	Gerard Renkema	Wim van Veelen	Patricia van der Hurk	Marly Klein	Nadya Aboyaakoub
Politie	o				
Brandweer	o				
Burgerzaken	o				
Bestuurlijke coördinatie	o				
Integrale veiligheid	o				
Communicatie	o				
Bestuurlijke vertegenwoordiging Regio Food Valley en Regio Amersfoort	o				
Financiën		o			
Bedrijfsvoering en bestuurlijke vernieuwing		o			
Wonen, Omgevingswet, projecten Havenkom en Doornsteeg		o			
Mobiliteit (incl. knooppunt Hoevelaken), Beheer openbare ruimte, Afval, Water		o			
Duurzaamheid		o			
Businesscase regionale samenwerking		o			
Economische zaken (incl. Ondernemersloket en Fondsen)			o		
Bouwgrondexploitatie en Bedrijventerrein			o		
Werk&inkomen/participatiewet			o		
Binnenstad, Detailhandel			o		
Project Nijkerkerveen			o		
WMO en Welzijn				o	
Volksgesondheid				o	
Handhaving				o	
Kunst, Cultuur en Erfgoed				o	
Toerisme en recreatie (incl. project Hulckstein)				o	
Project nieuwe zwembad				o	
Maatschappelijk vastgoed + (privatisering) sport					o
Jeugd & Onderwijs					o
Jeugdzorg					o
Coördinatie Sociale Domein					o
Sociaal maatschappelijke vernieuwing en publiekswinkel					o